

PRAVNI SLOVARČEK

USTAVNO PRAVO

ELEMENTI EDINOSTI KC= veroizpoved, zakramenti, hierarhično cerkveno vodstvo

KRONOLOGIJA PAPEŽEV= recimo zadnjih 140 let (letnice so približne):

1. Pij IX 1970
2. Leon XIII 1890
3. Pij X 1910¹
4. Benedikt XV 1920
5. Pij XI 1930
6. Pij XII 1950
7. Janez XXIII 1960
8. Pavel VI in Janez Pavel I 1960²
9. Janez Pavel II 1970
10. Benedikt XVI 2005

MUNERUM= opravila, za katera škof ne potrebuje kanoničnih pooblastil od hierarhije

POTESTATUM= oblast, ki se jo pridobi s posebno kanonično/pravno opredelitvijo s strani hierarhične oblasti

ZUNANJA DEJAVNOST= *foro eksterno*= kar se tiče preverljivih zakonov, zato je pristojna civilna oblast, in brani skupno dobro vseh vernikov

NOTRANJA DEJAVNOST= *foro interno*=se tiče vesti. Morale, včasih tudi cerkvena oblast poseže vmes in prav tako meri na dobro in zveličanje vseh duš

SUSPENZ OD SV. REDA= zadene klerike, ko dobijo prepoved oblasti sv. reda, kar pomeni, da ne smejo opravljati služb, ki sodijo k duhovništvu. Izgubijo tudi pravico do prejemanja dohodkov, plačila, plače. Ta suspenz je trajen, razen če je kakšna prošnja za spregled in če dobi kakšna posebna pooblastila. Ni pa to enako iregularnost.

IREGULARNOST= to je trajen zadržek za prejem sv. reda. To je lahko brezumnost, storjeno kaznivo dejanje (poskus sklenitve zakona, umor...). Iregularnost nastane lahko *ex delicto* (dejanje, ki ga oseba zakrivi) *ex defectu* (naravna pomanjkljivost).

ASPIRANT ZA SV. RED= nekdo, ki namerava biti sprejet kot uradni (z obredom) kandidat za prejem sv. reda

EKSKARDINACIJA= nasprotje inkardinaciji; zakoniti prestop klerika iz ene delne C v drugo, kjer mora zopet biti inkardiniran, sicer ekskardinacija nima učinka

UPRAVIČEN RAZLOG + pameten razlog= se potrebuje ob prošnji za ekskardinacijo

TEHTEN RAZLOG= se potrebuje, če škof ne želi dati izjave za ekskardinacijo (škof torej rabi res tehten razlog, da ne dovoli svojemu duhovniku oditi iz njegove škofije)

ŠKOF A QUO= škof, ki pošlje lastnega klerika drugam na pomoč, odobri ekskardinacijo

ŠKOF AD QUEM= škof h kateremu pride prej ekskardiniran klerik na pomoč in ga inkardinira v to škofijo³

COLLEGIUM EPISCOPORUM= škofovski zbor/nasledniki apostolskega zbora

CONCILII PATRIBUS (ii)⁴= koncilski očetje, ki so bili na koncilu

IZPRAZNJEN AP. SEDEŽ= zgodi se s smrtjo papeža ali z njegovo odpovedjo, drugi ga ne morejo odstraniti s sedeža

---

1 Zaradi teh dveh se prejšnji zakonik imenuje tudi Pij Benediktov zakonik.

2 Tle jest ne vem kdo je točno kdaj.

3 Delna Cerkev

4 Naj sklanja pravilno tisti, ki zna.

OVIRAN AP. SEDEŽ= zgodi se zaradi ujetništva papeža, begunstva, izgnanstva, gre za moteno občevanje s škofovskim zborom. V tem primeru ne sme nihče odločati v njegovem imenu, ali kaj spreminjati, dodajati, dajati spregledov...

EKSCELENTER=škof= vaša ekselenca (nuncij)

EMINETER= kardinal= vaša eminenca; za papeža pa se reče vaša svetost

BULA= papeški dokument najvišje moči

KARDINAL CAMERLENG= ima enako vlogo kot kardinal dekan: predseduje generalnim skupščinam, ki se organizirajo zaradi različnih vprašanj ob izpraznjenem sedežu, poleg tega pa tudi tako ko dobi vest, da je papež umrl sporoči to vsem ostalim kardinalom in drugim državnim oblastem s katerimi imajo stike

KURIJALNI KARDINAL= so tisti, ki so škofje in ki rezidirajo v Rimu, imajo tudi posebne karizme

REZIDENCIALNI KARDINAL= rezidenca je lahko lastna ali poverjena, vsak škof, ki je kardinal nima rezidence, drugi jo imajo lahko v Rimu ali kje drugje (to ni enako imeti naslov neke)cerkve

OBLAST SV. REDA= za vsako stopnjo kleriku pripade določena oblast in tudi jurisdikcija

OBLAST JURISDIKCIJE= ta pa je tudi za laike (bralci beril, delivci obhajila, ključarji, katehisti=praktično so to določene službe), to ni isto oblast sv. reda, lahko pa ti jo ta za eno stvar podeli

OB IZPRAZNJENEM SEDEŽU=prenehajo vse službe skupaj z naslovi (kongregacije, sveti...); ne prenehajo pa državno tajništvo, ki se ukvarja s splošnimi posli, apostolska sodišča, papeževi odposlanci naredijo svoje do konca, služba kardinala miloščinarja, ki se ukvarja z deli ljubezni

KARDINAL PRVI DIAKON= ima čast in dolžnost naznaniti ljudstvu novega papeža, namesto papeža metropolitom izroča palije

KARDINAL DEKAN= ima pravico papeža, če ta še ni, posvetiti v škofa, če dekana ni, to naredi poddekan, naslednji po vrsti pa je 1. najstarejši kardinal škofovskega reda

PREFEKT AP. PALAČE= ena izmed drugih ustanov v rimski kuriji

CAMERA APOSTOLICA= ni enako prefekturi ap. palače, je pa urad v rimski kuriji

ŠKOFOSVKI ZBOR= to so vsi škofje po svetu in papež je njihova glava⁵

75 LET/ 80 LET= pri teh letih so škofje naprošeni, da dajo odpoved svoji službi – da ne bodo več vodili škofije/ pri teh letih pa škofje kardinali izgubijo volilno pravico za papeža

---

5 Ni nujno da so vsi naenkrat fizično na enem kupu- zborovanju